

Een preek op Hemelvaartsdag. Nieuwe Kerk, 9 mei 1991.

Lezing: Handelingen 1: 1-11

door Jurjen Beumer.

'...

Maar hij week,
alles scheen plotseling onzeker, hij
was er wel, maar toch ook niet ...'

Gabriel Smit, Hemelvaart

Iemand vroeg, natuurlijk om de ander een hak te zetten: stel dat er destijds bij die Hemelvaart een fotograaf aanwezig zou zijn geweest; toen, met de middelen van nu, wat denk je dat er op de foto had gestaan? Tja, met zo'n vraag sta je toch even met de mond vol tanden ... maar weet U wat die ander uiterst geniaal antwoordde? Hij zei: ik denk, beste meneer, dat de foto OVERBELICHT zou zijn geweest, overbelicht, er zou op die foto niets te zien zijn geweest. Vindt U dat geen fantastisch antwoord? Overbelicht! Zo van, mens je overvraagt; je maakt er een verstandelijk spelletje van, je hebt niet door dat de vragen van geloof en religie van een andere orde zijn, dat je ze niet te lijf kunt met vragen van de techniek. Appels en peren moet je niet met elkaar verwarren. Zoals de hoeveelheid waarmee je van iemand houdt niet te meten is met een weegschaal. Overbelicht!

Natuurlijk overbelicht, wat denk je wel, dat je een geloofsgeheim in de donkere kamer van een fotograaf zou kunnen ontwikkelen?!

En zo kan ook een preek de mist ingaan door teveel te willen verklaren. Je kunt hele theorieën opbouwen rond die paar teksten die in de bijbel over Hemelvaart spreken, hele speculaties ook, maar ik geef U op een briefje dat het nooit helemaal klopt. Daar heb je de dichter voor nodig, of de komiek. Als het spannend wordt in het leven dan wint het gedicht het van het proza;
wie verliefd is maakt gedichten,
wie peinst wrocht gedachtenstelsels.

En de bijbel is zo'n liefdesgedicht, of beter, een liefdesverklaring van God aan de mensen. God, en wat is Hij/Zij anders dan geleefde Liefde, leeft de Liefde uit in Jezus. Het evangelie vertelt over die gegeven, maar ook vertrapte en verkrachte liefde; hoe wij mensen eigenlijk die Liefde niet aankunnen, hoe we onze vrijheid tot vandaag de dag versjacheren:

'Wij hebben hem als oud vuil weggedaan,
tussen hemel en aarde kwam hij te hangen,
dat was het begin van zijn hemelvaart.'

Jaap Zijlstra, Vroege Hemelvaart

En toch, na Pasen moeten we het zelf doen. De liefde IS geleefd, de vrijheid IS gegeven, de broeder- en zusterschap IS gegrondvest. We gaan van Pasen naar Pinksteren; straks zal de geest vaardig over ons worden. Nog veertig dagen was de Opgestane bij de leerlingen in het evangelie. Je ziet hoe ongelovig ze waren toen hij hen verscheen. En dan dat merkwaardige gegeven in het evangelie, in zeer sobere bewoordingen overigens, van de Hemelvaart. Blijkbaar vond met name de evangelist Lukas dat het niet in een keer van Pasen naar Pinksteren kon. Hij wilde er iets tussenin hebben. Van Pasen naar Pinksteren in een keer dat gaat hem te snel. Hij wil als het ware een soort verankering naar boven, als de bovenste punt van een driehoek;

-HEMELVAART-

Pasen Pinksteren. Zo van; als je het straks verderop niet meer ziet zitten,
-als de opstanding flets en de opgestane een verre vreemde wordt,
-als het vuur van de geest gedooft is en je dreigt bij de pakken te gaan neerzitten:
-als je ervaart dat de ellende van deze wereld het wint van de liefde,
-als je verbleekt bij de beelden over de Koerden, de Somaliers en onpasselijk wordt bij de lijken in Bangla Desh,

-als je gaat vertwijfelen en denkt 'ze kunnen me wat met dat geloof, die hoop en die liefde',

WEET DAN dat er nog steeds die Ene is die je vasthoudt, onzichtbaar vanuit dat ene punt van die driehoek. Ga dan maar door, zet je in, vorm een gemeente van volhouders, want na Handelingen 1 van de Hemelvaart komt Handelingen 2 van de gemeente.

'Galileese mannen (en vrouwen), wat staat Gij daar en ziet op naar de hemel?' (Hand. 1:11) Nee, niet naar de hemel kijken, die verankering zit nu wel goed, durf het maar aan, maak nu dat loodrechte van de hemelvaart tot waterpas op deze aarde (beeld is van W. Barnard) En dan, als de priemende ogen van de t.v.- camera's zich richten op de slachtoffers van deze wereld en doordringen in de duistere hoeken van ONS eenzame hart, dan opeens OVERBELICHT, geen leed meer en geen pijn, het grote Pasen om allen bij U te zijn.

Zo bidden wij dan, groot en klein,
dat wij in vrede mogen zijn,
temidden van wat brood en wijn

En dat niet een in onze buurt
van pijn en eenzaamheid verzuurt
En dat de dood geen leven duurt

En dat een nieuwe lente treedt
tevoorschijn, licht en groen gekleed;
zoals ik nog van vroeger weet.

En als de blinde komt gesneld
met grote stappen over 't veld,
dat dan alleen nog liefde telt.

Hoe zal het zijn wanneer ik ooit
als aarde-stof ben uitgestrooid?
Mijn liefde, jou vergeet ik nooit

(H. Oosterhuis, Afscheidslied,
in Werkschrift febr. 1986, p. 33)